

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

“Затверджено”
Заступник ректора

Проф. І.П.Гладкий

“___” _____ 2010 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни: **«Капітал підприємства: формування та використання»**
(за вимогами кредитно-модульної системи)

Робоча програма складена к.е.н., доцентом кафедри економіки підприємства Горовим Д.А. на основі освітньо-професійної програми для галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» та навчального плану за напрямом 6.030504 «Економіка підприємства» (набір 2007 р).

Робоча навчальна програма розглянута на засіданні кафедри економіки підприємства (протокол № від «__»_____2010 р.)

Завідувач кафедрою

економіки підприємства, к.е.н., проф.

І.А. Дмитрієв

Схвалено Радою (методичною комісією) ФУБ

Протокол № __ від " __ " _____ 2010 р.

Голова Ради (методичної комісії)

факультету управління та бізнесу, к.е.н., проф.

І.А. Дмитрієв

«УЗГОДЖЕНО»

Зав. випускової кафедри, к.е.н., проф.

І.А. Дмитрієв

“ __ ” _____2010 р.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(системний змістовий модуль)

1. Опис навчальної дисципліни

" Капітал підприємства: формування та використання "

Характеристика обсягів підготовки	Характеристика лекційного потоку	Характеристика навчального процесу
Загальний обсяг – 4 кредити	Галузь знань: 0305 "Економіка і	Навчальний курс – циклу вибіркових дисциплін
Усього годин – 144	Напрямок підготовки 6.030504 "Економіка підприємства"	підготовки бакалаврів
Усього блоків змістовних модулів - 3	Освітньо - кваліфікаційний рівень – бакалавр.	Рік підготовки 4-й
Один блок змістовних модулів – 48 годин	Кількість навчальних груп в потоці – 4	Семестр навчання 7-й
Усього змістовних модулів – 16	Лектор, відповідальний за курс – к.е.н., доцент	Кількість лекційних годин – 36
Один змістовний модуль – 9 годин	Горовий Дмитро Анатолійович	Практичні заняття, годин – 36
Всього аудиторних годин на тиждень – 4 години (2 лекцій, 2 практичних занять)		Самостійна робота, годин – 72
		Поточний контроль (види контролю: модульні тестові роботи)
		Підсумковий контроль (види контролю: 7-й семестр - інтегрований залік)

Навчальна дисципліна «Капітал підприємства: формування та використання» відноситься до циклу дисциплін по вибору студентами з підготовки фахівців спеціальності «Економіка підприємства».

Метою викладання дисципліни є розвиток теоретичних положень, обґрунтування та розроблення методичних підходів і практичних рекомендацій щодо вибору способів та інструментів управління капіталом підприємства.

Предметом даної навчальної дисципліни є процеси формування джерел фінансування капіталу, розподіл цих коштів між різними категоріями активів та використання цих активів для відтворення капіталу.

Згідно мети, основні завдання дисципліни полягають у формуванні знань, вмінь та уявлень згідно предмету дисципліни.

Після вивчення дисципліни майбутній фахівець повинен

Знати:

- основні джерела залучення капіталу;
- методи формування прибутку підприємства;
- методи формування статутного фонду для різних типів підприємства;
- непрямі джерела збільшення власних коштів;
- способи залучення позикових коштів за рахунок банківського кредиту;
- способи залучення позикових коштів за рахунок комерційного (товарного) кредиту;
- способи оренди майна;
- способи залучення коштів з використанням цінних паперів;
- інші джерела залучення фінансових коштів;
- способи визначення вартості капіталу підприємства;
- види оборотних активів та послідовність їх кругообігу;
- види основних активів та обчислення їх амортизації;
- види нематеріальних активів та їх застосування на підприємстві;
- способи виплати дивідендів акціонерними товариствами ;

- напрямки інвестування коштів у зовнішні об'єкти;
- методи оцінки ефективності використання капіталу.

Вміти:

- визначити джерела формування капіталу підприємства;
- провести розрахунок прибутку підприємства;
- провести розрахунок точки беззбитковості підприємства;
- провести розрахунок для формування статутного фонду підприємства;
- провести нарахування відсотків по позикових коштах;
- визначити найбільш оптимальне джерело залучення позикових коштів;
- порівняти залучення коштів із різних джерел;
- провести оцінку вартості капіталу підприємства;
- визначити потреби в оборотних коштах;
- визначити модель фінансування оборотних коштів;
- провести розрахунок нормативу оборотних коштів на підприємстві;
- провести розрахунок норми і нормативу амортизації основних коштів;
- визначити розмір дивідендів, на які можуть очікувати акціонери підприємства;
- провести оцінку ефективності використання капіталу.

Уявлення. У подальшому, отримані знання з дисципліни, будуть використані при вивченні фахових дисциплін: економічна діагностика, фінансовий менеджмент, планування діяльності підприємства, а також у дипломному проектуванні.

Для підготовки спеціалістів на рівні знань в програмі навчальної дисципліни передбачений цикл лекцій у їх сполученні з СРС.

В лекційному курсі викладення теоретичних матеріалів приводиться досить докладно, супроводжується доказом основних положень, в процесі читання лекцій передбачено застосування проектору LightPro.

Формування рівня вмінь здійснюється з опорою на раніш отримані знання шляхом проведення практичних занять, відпрацьовуються рішення типових задач, видаються індивідуальні завдання для самостійної роботи.

Рівень уявлень студентів досягається у ході їх самостійної роботи з забезпеченням консультації викладача та СРС.

Поточний контроль здійснюється шляхом тестового опитування.

Підсумковий контроль здійснюється шляхом розрахунку інтегрованої оцінки за підсумками поточного модульного контролю.

3. Зміст навчальної програми

Блок змістових модулів (розділ) № 1.

Формування власного капіталу підприємства

Змістовий модуль 1. Основи управління капіталом

Капітал і його види. Головна мета управління капіталом. Основні джерела формування капіталу. Власні кошти. Позикові кошти. Залучення власних коштів для формування статутного фонду підприємства. Основні напрямки вкладення капіталу. Схема руху капіталу підприємства. Відтворення капіталу. Види відтворення капіталу. Механізм управління капіталом підприємства. Інформація як основний засіб та результат роботи з капіталом підприємства.

Змістовий модуль (тема) 2. Формування прибутку підприємства

Прибуток, як головне джерело власного капіталу підприємства. Формування чистого прибутку підприємства. Дохід (виручка) від реалізації продукції. Чистий дохід (виручка). Валовий прибуток. Прибуток від операційної діяльності. Собівартість реалізованої продукції. Структура ціни на товар. Позареалізаційні доходи. Прибуток до оподаткування. Чистий прибуток. Складові прибутку. Формування прибутку від реалізації продукції

дові прибутку. Формування прибутку від реалізації продукції (операційної діяльності). Коефіцієнт внеску (валової маржі). Коефіцієнт операційного леверіджа. Розрахунок прибутку на основі аналізу беззбитковості.

Змістовий модуль (тема) 3. Залучення власних коштів для формування статутного фонду підприємства

Відмінності господарюючих суб'єктів по способі формування статутного фонду. Фізична особа – підприємець. Приватне підприємство. Товариство з обмеженою відповідальністю. Товариство з повною відповідальністю. Відкрите акціонерне товариство. Закрите акціонерне товариство. Фізична особа. Юридична особа. Особливість формування статутного фонду ТОВ. Пай. Статутний фонд. Особливість формування статутного фонду АТ. Акція. Емісія акцій. Емісійна політика підприємства. Прості й привілейовані акції. Номінал і кількість акцій. Особливості торгівлі акціями. Фондова біржа. Первинний ринок акцій. Вторинний ринок акцій. Надходження коштів від емісії акцій. Управління акціонерним товариством. Контрольний пакет. Міноритарні акціонери. Рада акціонерів. Реєстр акціонерів. Компанія – реєстратор.

Змістовий модуль (тема) 4. Податкова політика підприємства (Непрямі джерела збільшення власних коштів)

Основні податки й збори. Податкові платежі, що відносять на собівартість продукції. Податкові платежі, що включають у ціну продукції. Податкові платежі, що сплачують за рахунок прибутку. Виплати до фонду соціального страхування. Місцеві податки. Податок на додану вартість. Акцизний збір. Мита. Податок на прибуток. Пільги по експорту. Прямі податкові пільги. Вільні економічні зони. «Ройялти».

Блок змістових модулів (розділ) № 2. Формування позикового капіталу підприємства

Змістовий модуль (тема) 5. Залучення позикових коштів за рахунок банківського кредиту

Банківський кредит. Функції кредиту. Класифікація банківських кредитів. Лізинговий кредит. Іпотечний кредит. Споживчий кредит. Ломбардний кредит. Контокорентний кредит. Роловерний кредит. Консорціальний кредит. Міжбанківські позики. Бланкові позики. Кредитна лінія. Умови кредитної роботи. Застава. Гарантії. Дисконтна ставка. Документи, які необхідні для одержання кредиту в банку юридичною особою. Відносини банку й клієнта при кредитуванні з використанням застави. Відносини банку й клієнта при кредитуванні. З використанням гарантії третьої особи (поручителя). Відносини банку й клієнта при кредитуванні з використанням гарантії страхової компанії. Контроль кредитування. Схеми нарахування відсотків по кредиту. Прості відсотки. Складні відсотки.

Змістовий модуль (тема) 6. Залучення позикових коштів за рахунок комерційного (товарного) кредиту

Комерційний кредит. Відстрочення платежу. Види товарних кредитів. Простий комерційний кредит. Комерційний кредит по відкритому рахунку. Комерційний кредит з оформленням векселя. Комерційний кредит у формі авансу покупця. Комерційний кредит у формі консигнації. Рахунки нарахувань.

Змістовий модуль (тема) 7. Оренда майна (лізинг)

Лізинг. Фінансовий лізинг. Операційний лізинг. Прямий фінансовий лізинг. Зворотний лізинг. Лізингова фірма. Орендар.

Змістовий модуль (тема) 8. Залучення коштів з використанням цінних паперів

Відмінності цінних паперів. Акція. Облігація. Вексель. Ощадний сертифікат. Інвестиційний сертифікат. Казначейське зобов'язання. Строк обігу. Емітент. Простий вексель. Переказний вексель. Оборот простого векселя. Оборот переказного векселя. Купонний лист. Номінальна вартість цінного папера. Курсова вартість цінного папера.

Змістовий модуль (тема) 9. Інші джерела залучення фінансових коштів

Грошові позики небанківських установ. Кошти державних програм і фондів. Кошти недержавних програм і фондів. Податковий кредит. Нетоварні форми кредиторської заборгованості.

Змістовний модуль (тема) 10. Вартість капіталу підприємства

Визначення загальної потреби в капіталі. Фактори, що впливають на обсяг капіталу. Формування фінансової структури капіталу. Політика формування фінансової структури капіталу. Визначення загальної потреби в капіталі та оцінка вартості капіталу. Оптимізація фінансової структури капіталу. Оцінка позичок. Інфляція та ринкова вартість капіталу. Розрахунок середньозваженої вартості капіталу. Фінансовий леверидж. Ефект фінансового левериджу. Структура капіталу. Фактори, що впливають на структуру капіталу. Вплив структури капіталу на вартість підприємства.

Блок змістових модулів (розділ) № 3.

Використання капіталу підприємства

Змістовний модуль (тема) 11. Вкладення коштів в оборотні активи

Оборотний капітал підприємства. Постійна (системна) частина оборотного капіталу. Змінна (варіативна) частина оборотного капіталу. Матеріальна частина оборотних коштів. Нематеріальна частина оборотних коштів. Запаси сировини й матеріалів для виробництва. Незавершене виробництво. Готова продукція. Товари. Грошові кошти підприємства і їхні еквіваленти. Дебіторська заборгованість. Витрати майбутніх періодів. Кругообіг оборотного капіталу підприємства. Показники оцінки оборотних коштів. Ризики в управлінні оборотним капіталом. Моделі фінансування оборотних активів. Фінансові цикли.

Змістовний модуль (тема) 12. Вкладення коштів в основні активи

Основні активи. Амортизація необоротних активів. Амортизаційна політика підприємства. Основні фонди. Максимізація потоку власних фінансових коштів. Норма амортизації. Сума амортизаційних відрахувань. Річні амортизаційні відрахування. Прискорена амортизація. Метод рівномірного лінійного нарахування амортизації. Метод прискореного

нарахування амортизації. Метод прискореного зниження залишкової вартості активів.

Змістовий модуль (тема) 13. Вкладення коштів у нематеріальні активи

Нематеріальні активи. Права користування земельними ділянками й природними ресурсами. Патенти. Ліцензії. Ноу-хау. Програмні продукти. Монопольні права й привілеї. Торговельні знаки. Торговельні марки. Бренди. Амортизація нематеріальних активів.

Змістовний модуль (тема) 14. Дивідендна політика підприємства

Дивідендна політика. Дивіденд. Варіанти дивідендних виплат. Фіксовані дивідендні виплати. Екстра - дивіденди. Виплата дивідендів акціями. Кон'юнктурний цикл. Ринкова вартість акцій. Типи дивідендної політики. Залишкова політика дивідендних виплат. Політика стабільного співвідношення дивідендних виплат. Політика стабільного розміру дивідендів. Політика постійного зростання розміру дивідендів. Агресивний підхід у дивідендній політиці. Консервативний підхід у дивідендній політиці. Помірний підхід у дивідендній політиці.

Змістовний модуль (тема) 15. Інвестування коштів у зовнішні об'єкти

Зовнішні об'єкти бізнесу. Надання кредиту. Придбання цінних паперів. Депозитний внесок у банк. Покупка валюти. Виплата дивідендів акціонерам і прибутку пайовикам. Придбання інформації й вкладення коштів у наукові розробки. Авансові виплати працівникам.

Змістовний модуль (тема) 16. Оцінка ефективності використання капіталу

Дохід від використання капіталу і методи його оцінки. Оцінка доходу від використання капіталу у часі. Період окупності. Чиста приведена вартість. Внутрішня норма доходності. Показники рентабельності та ліквідності капіталу. Оцінка побічної ефективності використання капіталу.

4. Розподіл навчального часу за модулями та видами занять
(таблиця 4.1 та таблиця 4.2)

Таблиця 4.1 - Розподіл навчального часу за модулями та видами занять

Перелік та назви змістовних модулів	Загалом на змістовий модуль, год/кредит	Лекцій	Прак. робіт	СРС
Блок змістових модулів №1. Формування власного капіталу підприємства				
Змістовий модуль 1. Основи управління капіталом	8 / 0,22	2	2	4
Змістовий модуль 2. Формування прибутку підприємства	12 / 0,33	4	4	4
Змістовий модуль 3. Залучення власних коштів для формування статутного фонду підприємства	8 / 0,22	2	2	4
Змістовий модуль 4. Податкова політика підприємства (Непрямі джерела збільшення власних коштів)	8 / 0,22	2	2	4
Всього за змістовим модулем 1	36 / 1,00	10	10	16
Блок змістових модулів №2. Формування позикового капіталу підприємства				
Змістовий модуль 5. Залучення позикових коштів за рахунок банківського кредиту	12 / 0,33	4	2	6
Змістовий модуль 6. Залучення позикових коштів за рахунок комерційного (товарного) кредиту	6 / 0,17	2		4
Змістовий модуль 7. Оренда майна (лізинг)	6 / 0,17	2		4
Змістовий модуль 8. Залучення коштів з використанням цінних паперів	12 / 0,33	2	4	6
Змістовий модуль 9. Інші джерела залучення фінансових коштів	8 / 0,22	2	2	4
Змістовий модуль 10. Вартість капіталу підприємства	12 / 0,33	2	4	6
Всього за змістовим модулем 2	56 / 1,56	14	12	30
Блок змістових модулів №3. Використання капіталу підприємства				
Змістовий модуль 11. Вкладення коштів в оборотні активи	12 / 0,33	2	6	4
Змістовий модуль 12. Вкладення коштів в основні активи	8 / 0,22	2	2	4
Змістовий модуль 13. Вкладення коштів у нематеріальні активи	6 / 0,17	2		4
Змістовий модуль 14. Дивідендна політика підприємства	8 / 0,22	2	2	4
Змістовий модуль 15. Інвестування коштів у зовнішні об'єкти	6 / 0,17	2		4
Змістовий модуль 16. Оцінка ефективності використання капіталу	12 / 0,33	2	4	6
Всього за змістовим модулем 3	52 / 1,44	12	14	26
ЗАГАЛОМ	144/4	36	36	72

Таблиця 4.2 – Перелік тем практичних занять

<i>Змістовний модуль №</i>	<i>Назва практичних занять</i>	<i>Кількість годин</i>	<i>Обсяг навчального матеріалу (кредити)</i>
1.	Джерела формування капіталу підприємства	2	0,056
2.	Розрахунок прибутку підприємства	2	0,056
2.	Розрахунок точки беззбитковості підприємства	2	0,056
3.	Формування статутного фонду підприємства	2	0,056
4.	Модульна контрольна робота №1	2	0,056
5.	Нарахування відсотків по позикових коштах	2	0,056
8.	Залучення позикових коштів	4	0,112
9.	Порівняння залучення коштів із різних джерел	2	0,056
10.	Оцінка вартості капіталу підприємства	2	0,056
10.	Модульна контрольна робота №1	2	0,056
11.	Визначення потреби в оборотних коштах	2	0,056
11.	Визначення моделі фінансування оборотних коштів	2	0,056
11.	Розрахунок нормативу оборотних коштів на підприємстві	2	0,056
12.	Розрахунок норми і нормативу амортизації основних коштів	2	0,056
14.	Дивідендна політика підприємства	2	0,056
16.	Оцінка ефективності використання капіталу	2	0,056
16.	Модульна контрольна робота №3	2	0,056
	ЗАГАЛОМ	36	1

5. Структура залікових модулів та оцінка працевитрат студента

Таблиця 5.1 - Структура залікових модулів

№	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	Обсяг навчального матеріалу (кредити)	Форма контролю
1	Перший заліковий модуль (по змістовим модулях 1-4)	36	1,0	Поточне тестування
2	Другий заліковий модуль (по змістовим модулях 5-10)	56	1,56	
3	Третій заліковий модуль (по змістовим модулях 11-16)	52	1,44	
3	Інтегрований залік			

Примітка: кредити за дисципліну студенту нараховуються після успішного засвоєння та позитивної звітності за кожний заліковий модуль як арифметична сума кредитів.

6. Система оцінка знань студентів і шкала оцінок

Таблиця 6.1- Система оцінка знань студентів за окремими модулями.

За шкалою ESTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу
A	Відмінно	90 – 100
BC	Добре	75 – 89
DE	Задовільно	60 – 74
FX	Незадовільно з можливістю перездати	35 – 59
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1 – 34

Примітка: згідно з наказом МОН України від 30.12.05 №774 підсумкова оцінка знань з навчальної дисципліни визначається як середньозважена результатів засвоєння окремих залікових модулів.

$$Q = \alpha_1 \cdot B_1 + \alpha_2 \cdot B_2 + \alpha_3 \cdot B_3,$$

де $\alpha_1 = \alpha_2 = \alpha_3 = 0,33$ – вагові коефіцієнти складності 1-го, 2-го та 3-го залікового модулів, відповідно;

B_1 , B_2 та B_3 – абсолютні значення оцінки знань (у балах, 1÷100) за окремими заліковими модулями;

Q – значення підсумкової оцінки знань студентів (у балах, 1÷100) за навчальну дисципліну.

7. Види, форми та методи навчання (лекції, практичні роботи, консультації, самостійна робота)

Види проведення поточного та підсумкового контролю:

1. Контроль відвідування занять.
2. Перевірка та прийом домашніх завдань.
3. Усне опитування на лекціях, практичних заняттях.
4. Письмові контрольні роботи.
5. Письмові тестові роботи
6. Підсумкове тестування за заліковими модулями.

8. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Капітал підприємства: формування та використання».

2. Методичні вказівки і завдання до практичних занять з дисципліни «Капітал підприємства: формування та використання».

3. Електронний конспект лекцій у вигляді слайдів.

Всі матеріали містяться в електронному вигляді на освітньому порталі ХНАДУ.

9. Рекомендована література для самостійної роботи

Законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – N 40. – С.365
2. Закон України “Про власність” // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – N 20. – С.249
3. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – №4. – С.28
4. Закон України “Про податок на додану вартість”// Відомості Верховної Ради України. – 1997. – №21. – С.156
5. Закон України “Про промислово-фінансові групи в Україні // Відомості Верховної Ради України. - 1996. – N 23. - С. 88
6. Закон України “Про систему оподаткування” // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – N 39. – С.510
7. Закон України “Про ціни і ціноутворення” //Відомості Верховної Ради України. – 1990. – №52. – С. 650
8. Закон України “Про цінні папери і фондову біржу” // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – N 38. – С.508
9. Закон України “Про підприємства в Україні“. // Закони України, том 1. – К.: Ін-т законодавства, 1996. – С. 310-331.
10. Закон України “Про підприємництво“. // Нові закони України. Навчальний посібник. – 1991. – Вип.1. – С. 49-51.
11. Закон України “ Про ставку акцизного збору і ввізного мита на окремі товари (продукцію “ // Закони України. -К., - 1996. Т. 11. - с. 55.
12. Закон України “ Про банки і банківську діяльність “ //Урядовий кур'єр. - 2000. - 17 січня.
13. Закон України “ Про державну підтримку малого підприємництва“ //Урядовий кур'єр. - 2000. - 22 листопада.
14. Закон України “Про Національний банк України “ //Відомості Верховної Ради України. - 1999 . - № 29.
15. Закон України "Про банкрутство" // Нове законодавство України. Випуск 4.- К., 1993
16. Закон України "Про господарські товариства" // Нове законодавство України. Випуск 3.- К., 1993.

Основна:

17. Бланк И.А. Управление использованием капитала. К: "Ника-Центр".2000.- 512 с.
 18. Бланк И.А. Управление формированием капитала. К: "Ника-Центр".2000.- 512 с.
 19. Дж.К.Ван Хорн Основы управления финансами - М.: "Финансы и статистика", 2001. – 1000 с.
 20. Доронина М.С., Авраменко Е.В. Управление капиталом. Финансовый аспект. Учебн. пособие. – Харьков: Изд. ХГЭУ, 2000. – 116 с.
 21. Дороніна М.С., Мартюшева Л.С., Горовий Д.А. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навчальний посібник. – Харків: Вид. ХДЕУ, 2002. – 156 с.
 22. Євтушевский В.А. Основы корпоративного управління: Навч. посібник.-К.: Знання-Прес, 2002 р.- 317с.
 23. Росс С. Основы корпоративных финансов / Пер.с англ. - М.: Лаборатория базовых знаний, 2000. - 720 с.
 24. Корінеєв В.Л. Цінова політика підприємства: Монографія. - К.:КНЕУ, 2001. - 257 с.
- Додаткова:**
25. Роуз Питер С. Банковский менеджмент/ Пер. с англ. – М.: Дело, 1997. – 768 с.
 26. Управление инвестициями: В 2-х т. Т.1. / В.В. Шеремет, В.М. Павлюченко, В.Д. Шапиро и др. – М.: Высшая школа, 1998. – 416 с.
 27. Герасименко В.В. Ценовая политика фирмы. - М.: Финстат-информ, 1995.-192 с.
 28. Друри К. Учет затрат методом стандарт-кост /Пер. с англ. под ред. Н.Д. Эрнайшвили. - М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. -224с.
 29. Шим Джей К., Сигел Джоэл Г. Методы управления стоимостью и анализа затрат /Пер. с англ. - М.: Филинь, 1996. - 344с.
 30. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом? – М.: Финансы и статистика, 1995. – 384 с.
 31. Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. Фінансова діяльність підприємства: Підручник. – К.: Либідь, 1998. – 312 с.

32. Воронова Л.К., Бекерська Д.А., Кадькаленко С.Т. та ін. Фінансове право: навчальний посібник. – К.: Вентурі, 1998. – 384 с.

33. Финансовое положение предприятия (оценка, анализ, планирование): Научно-методическое издание / Под ред. д.э.н., проф. А.В. Чуписа. – Сумы: Изд. Университетская книга, 1999. – 332 с.

34. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. - М.: Финансы и статистика, 1996.- 432 с.

Узгодження з іншими дисциплінами плану

Дисципліна	Викладач	Підпис

Підпис укладача _____